

نام درس: ادبیات فارسی عمومی
 نام دبیر: نصیمن
 تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۱۳
 ساعت امتحان: ۸:۳۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۷۵ دقیقه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره کل آموزش و پرورش شهرستان
 اداره ی آموزش و پرورش شهرستان منتقله تهران

دبیرستان غیردولتی دخترانه **سرازمین** (واحد فلیپین)
 آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۲-۹۱

نام و نام خانوادگی: .....
 مقطع و رشته: (چهارم) ریاضی و تجربی
 نام پدز: .....
 شماره داوطلب: .....
 تعداد صفحه سؤال: ۳ صفحه

ردیف	محل مهر یا امضاء مدیر	سؤالات	ح
الف) معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. (۶ نمره)			
		<p>۱- نه هرگز براندیشم از پادشاه</p> <p>۲- نمی دانست در کجا ریشه بدواند.</p> <p>۳- شیخ بو عبدالله بشکست و با خویش رسید.</p> <p>۴- همه تالیان قرآن و سحرکوشان در عبادت بودند.</p> <p>۵- بگفت آشفته از مه دور بهتر</p> <p>۶- دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست چندی به پای رفتم و چندی به سر شدم</p> <p>۷- مکن کاری که بر پا سنگت آید جهان با این فراخی تنگت آید</p> <p>۸- مگر اشک سیه روزان به استحکام کاخ پوشالی جباران به سُخره نمی نگرد؟</p> <p>۹- مهین مهرورزان که آزاده اند بریزند از دام جان تارها</p> <p>۱۰- تا کی می صبح و شکر خواب بامداد؟ هشیار گرد، هان! که گذشت اختیار عمر</p> <p>۱۱- محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست</p>	<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۱۷۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۱۷۵</p> <p>۱</p>
ب) معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. (۱ نمره)			
		<p>۱- میان خیمه ها در تهجد فرو رفتند.</p> <p>۲- بدو گفت مهتر به روی دژم</p> <p>۳- این پیر زندیق آمد.</p> <p>۴- هزار آورد نغز گفتارها</p>	<p>۲</p>
ج) خود آزمایی (۳ نمره)			
		<p>۱- با توجه به بیت «پرستش به مستی است در کیش مهر/ برون اند زین جرگه هشیارها» به نظر شاعر «کمال پرستش» در چیست؟</p> <p>۲- در رباعی زیر میان «غم» در مصراع اول و مصراع چهارم چه تفاوت معنایی وجود دارد؟</p> <p>«اندر دل بی وفا غم و ماتم باد آن را که وفا نیست ز عالم کم باد»</p> <p>دیدم که مرا هیچ کسی یاد نکرد جز غم که هزار آفرین بر غم باد»</p> <p>۳- مصراع دوم این بیت کدام ضرب المثل را به یاد می آورد؟</p> <p>«ببارید زاله ز ابر سیاه کسی را نبد بر زمین جایگاه»</p> <p>۴- در بیت زیر مرجع «این» چیست؟</p> <p>«بگفت او آن من شد زو مکن یاد بگفت این کی کند بیچاره فرهاد؟»</p>	<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>

۰/۱۵	۵- در بیت زیر مقصود از «از خود به در شدم» چیست؟ منظور مصراع دوم را بنویسید. «از در درآمدی و من از خود به در شدم گویی از این جهان به جهان دگر شدم»
۰/۱۵	۶- بیت «اگر در دیده مجنون نشینی به غیر از خوبی لیلی نبینی» چه مفهومی را در بر دارد؟
۰/۱۵	۷- منظور از «شاباش بهاری» در بیت زیر چیست؟ «دامان گلشن» چه نوع اضافه‌ای است؟ «بهاران که شاباش ریزد بهار به دامان گلشن ز رگبارها»
۰/۲۵	۸- معنی کلمه «بهار» را در بیت زیر بنویسید. «ای خرم از فروغ رخت لاله‌زار عمر باز آ که ریخت بی گل رویت بهار عمر»

د- درک مطلب (۴نمره)

۰/۱۵	۱- با توجه به شعر: «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر که بی روزی است روزش دیر شد در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید، و السلام»
۰/۲۵	الف) منظور از «ماهی» و «آب» چیست؟ ب) مفهوم «دیر شدن روز» را بنویسید. ج) معنای نمادین «پخته» و «خام» را بیان کنید.
۰/۱۵	۲- بیت زیر درباره کیست و ناظر بر کدام یک از صفات اوست؟ «منی چون بیبوست با کردگار شکست اندر آورد و برگشت کار»
۰/۱۵	۳- بیت «ناز پرورد تنم نبرد راه به دوست عاشقی شیوه رندان بلاکش باشد» با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟ مفهوم آن را بیان کنید. الف) به شادی و آسایش و خواب و خور ندارند کاری دل افکارها ب) به خون خود آغشته و رفته‌اند چه گل‌های رنگین به جوبارها
۰/۱۵	۴- مفهوم مشترک میان دو بیت زیر را بنویسید. «تو سنی کردم ندانستم همی کز کشیدن تنگ‌تر گردد کمند» «در دام غمت چو مرغ وحشی می پیچم و سخت می شود دام»
۰/۲۵	۵- در بیت زیر کدام عبارت کنایی در معنای «رسیدن به والاترین مرتبه عشق» به کاررفته است؟ «چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب مه‌رم به جان رسید و به عیوق بر شدم»
۰/۱۵	۶- مصراع «سرود عشق ز مرغان بوستان شنو» کدام مفهوم عرفانی را بیان می‌کند؟ ۷- معنای «گذار عمر» را در مصراع دوم بیت زیر توضیح دهید. «دی در گذار بود و نظر سوی ما نکرد بی چاره دل، که هیچ ندید از گذار عمر»

هـ) آرایه‌ها و نکات بلاغی (۲نمره)

۰/۱۵	۱- ایهام موجود در بیت زیر را مشخص کنید و معانی آن را بنویسید. «بیای بی بکش جام و سرگرم باش بهل گر بگیرند بیکارها»
۵	۲- در بیت زیر دو آرایه غیر تکراری بیابید و بنویسید.

۰/۵	«آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد»	۳- در بیت زیر استعاره و تشبیه را مشخص کنید.
۰/۵	«گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد اکسیر عشق بر مسّم افتاد و زر شدم»	
۰/۵	۴- آرایه حسن تعلیل را در بیت زیر توضیح دهید. «در هر طرف ز خیل حوادث، کمین‌گهی است زان رو، عنان‌گسسته دوآند سوار عمر»	
(و) تاریخ ادبیات و درآمدها (۲نمره)		
۰/۲۵		۱- یک نمونه حماسه منثور معرفی کنید.
۰/۵		۲- نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید .
۰/۵	الف) اسرارالتوحید: ب) چشمه روشن:	
۰/۵		۳- کمال منظومه‌های عاشقانه را باید در چه قرنی و در آثار کدام شاعر جست‌و‌جو کرد؟
۰/۲۵		۴- مبتکر فنّ مناظره در ادب فارسی کیست و استادانه‌ترین نمونه‌های معاصر مناظره از کیست؟
		۵- یکی از مشهورترین مقلدان منظومه «خسرو شیرین» را معرفی کنید.
(ه) شعر حفظی : ابیات زیر را کامل کنید (۲نمره)		
۰/۵	.....	۱- بی عمر زنده‌ام من و این بس عجب مدار
۰/۵	نتوان ..... تو گفتن که تو در وهم نیایی	۲- نتوان وصف تو گفتن که تو در ..... نگنجی
۰/۵	من خویشتن اسیر ..... شدم	۳- او را خود الثفات نبودى به.....
۰/۵	مگر	۴- لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید

جمع بارم : ۲۰نمره

دلت راه خدا بسار که دریایی از امید است، دلت پر امید...